

SZOCIÁLIS ÉS MUNKAÜGYI MINISZTERIUM

**MOSODAI KISEGÍTŐ MUNKA
KÖZPONTI SZAKMAI MODUL
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ SPECIÁLIS SZAKISKOLAI TANULÓK
SZAKMAI KÉPZÉSÉHEZ
AJÁNLÁS**

2008

Készült a
Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet munkacsoportjában,
gyógypedagógusok és speciális szakiskolai pedagógusok közreműködésével

Jóváhagyási szám: 19068-2/2009. (11. 04.)

1. A KÉPZÉS SZABÁLYOZÁSÁNAK JOGI HÁTTERE

Az adaptált központi modul

- a közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény,
- a szakképzésről szóló többször módosított 1993. évi LXXVI. törvény,
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló módosított 2003. évi CXXV. törvény,
- az Új Országos Fogyatékosügyi Programról szóló 10/2006. (II.16.) OGY határozat,

valamint

- a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről szóló 8/2006. (III.23.) OM rendelet,
 - az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló 4/2002. (II.26.) OM rendelet,
 - a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló többször módosított 243/2003. (XII.17.) Kormány rendelet,
 - a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V.20.) OM rendelet és a módosító 1/2006. (VI.29.) OKM rendelet,
 - a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 2/2005. (III.1.) OM rendelet,
 - a nevelési intézmények működéséről szóló többször módosított 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet,
 - a közoktatási intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti-műszaki követelményeiről szóló 19/2002. (V.8.) OM rendelet,
- alapján készült.

1.1. A modul megnevezése és célja

A modul megnevezése

Mosodai kisegítő munka központi szakmai modul készségfejlesztő speciális szakiskolai tanulók szakmai képzéséhez

A modul célja, a célcsoport megnevezése

A mosodai kisegítő *szakmai képzés célja*, hogy a fogyatékkal élő, elsősorban az értelmileg sérült tanulók a mosodai kisegítő munkakör szakmai kompetenciáit megszerezzék és ezt követően, nyílt munkaerő-piaci állások betöltésére vállalkozhassanak és integrálódjanak a társadalomba..

A képzés *pedagógiai és szakmai céljai* értelmileg akadályozottak esetén – az egyéni igényeknek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs célokat is tartalmaznak. Ezen célok megvalósítását a képzés során fejlesztő foglalkozások, szocializációs programok segítik.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, felzárkóztatásra, az eszköztudás, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetés megtanulására, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentésére irányul.

Az iskolai rendszerű képzés célja összességében a szakmai követelmények teljesítésén túl magában foglalja a *nevelési célokat*: a személyiség formálását, a szocializációs funkciókra való felkészítést is – a szakmával összefüggő társadalmi gyakorlat megismertetésével.

A résztvevők köre

A modul elsősorban *értelmileg akadályozott* tanulók számára készült, de alkalmas gyengébb képességű tanulásban akadályozott fiatalok képzésére is.

A modult integráltan nevelkedő értelmileg akadályozott tanulók képzésében is fel használni.

2. A MODUL MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES FELTÉTELEK

Személyi feltételek

A közoktatási törvény 17. §-ában rögzíti azokat a feltételeket, amivel az elméleti és gyakorlati képzés oktatásához a pedagógusnak, és más szakembernek rendelkeznie kell.

A program eredményes megvalósításához elengedhetetlen feltétel, hogy a gyógypedagógiai tanár alapos mosodai ismeretekkel rendelkezzen.

Az oktatás személyi feltételeinek biztosításakor a következő kritériumokat kell figyelembe venni:

- szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár,
- egyéb szakirányú képzettséggel rendelkező szakemberek,
- a pedagógiai munkát segítő gyógypedagógiai asszisztens,
- a fogyatékosághoz esetlegesen társuló egyéb problémák ellátása érdekében pszichológus, szociális munkás, szakorvos (egyéni szükséglet szerint).

Biztosítani kell a tanulók sérülés-specifikumából fakadó speciális képzési igényeinek megfelelően a szakember-ellátottságot.

Értelmileg akadályozott tanulók esetében, az ideális csoportkialakítás, a kellő hatékonysághoz: 3-4 tanuló 1 tanár, valamint 1 pedagógiai munkát segítő (asszisztens).

Tárgyi feltételek

A szakmai elmélet oktatásának feltétele

A tantárgy oktatását a szakképző intézménynek kell ellátni, a következő feltételek megvalósulásával:

- szaktantermek a komplex szakmai elméleti oktatáshoz;
- osztálytermek az egyéb óratermi elméleti tantárgyak oktatásához.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tanórai foglalkozások esetében a választott tantárgy illetve a foglalkozás jellegének megfelelő feltételek szükségesek.

A szakmai gyakorlat oktatásának feltétele:

Szükséges és előírt felszereltség:

- iskolai tanmosoda a szakképző intézményben.

Ennek hiányában a szakképző intézmény más intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel együttműködve – megállapodásban rögzített módon – gondoskodik a gyakorlati oktatás tanmosodai feltételeiről.

A szabadon választható kötelező szakmai tantárgyak oktatása a tantárgy jellegének megfelelő helyszínen történhet.

- Külső munkahely, integrált munkaerőpiaci gyakorlathoz

A tanulószerveződés vagy együttműködési megállapodás alapján végzett gyakorlati képzés tárgyi feltételeit a gazdálkodó szervezet biztosítja, és kijelöl egy kapcsolattartó személyt.

Szükséges eszközök, anyagok

A tananyag elsajátításának feltétele a jól felszerelt tanmosoda, gyakorlólóhely.

A felszereltséghez fontos a jó minőségű és korszerű eszközök megléte.

Szükséges a kellő mennyiségű és a különféle ruhatípusnak megfelelő tisztítószer. Ez anyagi terhet jelenthet az intézmény számára, de ennek garantálása feltétele a modul megindításának. (Szülői és alapítványi, pályázati források bevonása)

2. 4 A tanulók felvételének feltételei

A tanulók felvételénél két alapvető szempontot kell mérlegelni. A szakképző évfolyamra való bekerülés általános kritériumainak érvényesülésén túl, mérlegelni kell a munkahelyi gyakorlathoz szükséges alapvető tulajdonságok és ismeretek meglétét is a következők szerint.

A szakképzési évfolyamra beiskolázás feltétele:

- a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság jogerős szakvéleménye, és iskolakijelölője értelmileg akadályozottak (középsúlyos értelmi fogyatékosok), intézményeibe
- 16. életév betöltése
- fontos az egészségügyi és munka alkalmassági vizsgálat a mosószerrel történő munkavégzés miatt

(Több váratlan és kellemetlen meglepetés is elkerülhető az orvosi vizsgálatokkal, ahol esetleges allergia, magas vérnyomás, illetve más egészségügyi probléma felderítése is megtörténhet, ami a későbbiekben életmódbeli és egyéb következményekkel is járhat.)

A munkahelyi gyakorlatba való bevonás feltételei:

- egyfajta minimális kommunikációs képesség, mely elvárható a felnőtt munkavállalók között,
- munkatársi kapcsolatok: alá - fölérendelési viszony ismerete,
- kritika elfogadása,
- alapvető közlekedési ismeretek, közlekedési kultúra,
- tájékozottság a helyi közlekedésben (munkahely megközelítése, a munkahelyen belüli helyszínek megközelítése),
- munkahelyi szabályok, elvárások betartásának képessége,
- alapvető munkahelyi viselkedéskultúra,
- munkafegyelem, önfegyelem,
- Kellő motiváció.

3.A MODUL BEILLESZTÉSE A KÉPZÉSBE

Az iskolai rendszerű képzés tervezésének törvényi háttere

A tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott tanulók iskolarendszeren belüli képzése esetén a hatályos közoktatási törvény értelmében kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat kell szervezni. A kötelező egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs óraszám a kötelező óraszám 15 %-a. (Ktv. 52.§. 6.)

Munkába állásra, életkezdésre felkészítő évfolyamok óraszámára napi 5 illetve 6 óra, heti 27,5 óra. (Ktv.52.§.5.)

A készségfejlesztő speciális szakiskola működésére, a tanulók jogállására, a Munkaerő-piaci Alapból történő támogatásra stb. csak akkor vonatkoznak a speciális szakiskolák rendelkezései, ha a tanítási év átlagában legalább heti 15 óra gyakorlati képzésben vesznek részt a tanulók. (Kt. 27.§.11.)

- Iskolai rendszerű oktatás során a gyakorlati témák oktatása a közoktatási törvény létszámhatárokra vonatkozó melléklete szerint tanulásban akadályozott tanulók esetében szegregált oktatás során maximálisan 6, átlagosan 4 fős; értelmileg akadályozott tanulók esetében maximálisan 4, átlagosan 3 fős csoportlétszámnak megfelelően történhet.
- *Integrált oktatásszervezési formában ideálisan max. 2-3 tanulásban akadályozott tanuló részvételével alakítható a csoport létszáma.*

Az elsajátításra javasolt képzési idő szerkezete

Évfolyamok száma:	2 év (11, 12 évfolyam)
Elmélet aránya:	20%
Gyakorlat aránya:	80%

A mosodai képzés elméleti és gyakorlati képzésből áll. Az iskolai rendszerű oktatásban a szakmai oktatás kiegészül a közismereti tantárgyak oktatásával.

A képzés tartalma

Közismereti tantárgyak:

- Osztályfőnöki óra
- Testnevelés és sport
- Társadalmi és életviteli ismeretek
- Az iskola közismereti tantárgyi programja
 - Matematika
 - Anyanyelv/Kommunikáció

Kötelező szakmai tantárgyak:

- Komplex mosodai szakmai elméleti alapismeretek (anyagismeret, technológia, munka-, környezet- és balesetvédelem)
- Szakmai alapgyakorlatok (iskolai tanmosodában)

- Szakmai gyakorlat (integrált munkahelyi gyakorlat)

Szabadon választható kötelező szakmai tantárgyak:

- Nyári összefüggő gyakorlat
- Az iskola szakképzési célú helyi tantárgyi programja
- Munkába állást segítő ismeretek és gyakorlatok c. tantárgyi program
- Kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások

A szakmai modulok oktatása ebben a programban tervezetten kiegészül a munkavállalói kompetenciák elsajátítását segítő szociális képzési modullal.

4. KÖZVETÍTENDŐ ÉRTÉKEK

- nyújtson a tanulóknak korszerű *szakmai műveltséget*, valamint általános és speciális szaktudást a szakma műveléséhez, a szakmai munkatevékenység ellátásához;
- alapozzon meg és fejlesszen ki a tanulóknál olyan, a munkahelyeken hasznosítható *szakmai tudást*, amelynek birtokában képesek szakterületükön a technikai, technológiai fejlődésből adódó változó, növekvő szakmai követelményeknek eleget tenni;
- neveljen *szakmaszeretetre, hivatástudatra*, fegyelmezett, szakszerű, pontos, megbízható munkavégzésre, önállóságra, felelősségtudatra és felelősségvállalásra;
- irányítsa rá figyelmüket, hogy *tevékenységük eredményét* magukénak érezzék, érzelmi-
leg kötődjenek társaikhoz, segítőkhez, munkatársaikhoz, ami a munkavégzés folya-
matában nélkülözhetetlen számukra;
- fejlessze a tanulók *esztétikai érzékét* és a folyamatos *önművelés igényét*;

5. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA – A MODUL SZERKEZETE

5.1 A képzés jellemzői:

- A képzés *gyakorlatorientált*, differenciált, személyiségközpontú; (tantárgyszerkezet, tananyagtartalom, tananyag feldolgozásának módja);
- A képzés *fejlesztő jellegű*, ami a tanórai foglalkozások, kiegészítő programok során valamennyi képző és az igény szerint közreműködő egyéb szakemberek folyamatos, együttes munkája eredményeként érvényesül (habilitáció, munkába állásra, önálló életvitelre felkészítés);
- *Speciális* pedagógiai, *módszertani* eljárások alkalmazása.

A képzési idő lehetőséget ad:

- a tananyag feldolgozásban a tanulócsoporthoz igényeinek megfelelő időráfordítás biztosítására. (magasabb óraszámú tananyag-feldolgozásra, a tantárgyak közötti, valamint a tantárgyakon belül a témák közötti óraszám átcsoportosításra, a nehezebben elsajátítható – pl. elméletigényes – vagy hangsúlyozott témakörökre fordítható óraszám növelésére.),
- speciális pedagógiai feladatok ellátásához többlet idő biztosítására.

A kötött óraszámot az ajánlott közismereti, valamint szakmai elméleti és szakmai gyakorlati tantárgyak töltik ki.

A modul tartalmának elsajátítására javasolt időkeret

Tantárgy	Ajánlott óraszámok			
	<i>heti</i>	I. évfolyam	II. évfolyam	Összesen:
Közismereti képzés tantárgyai	6	216	216	432
Szociális modul	1	36	36	72
Mosodai kiegészítő komplex szakmai elmélet	3	108	108	216
Mosodai kiegészítő szakmai gyakorlat iskolai tanmosodában	6	216	216	432
Mosodai kiegészítő szakmai gyakorlat integrált munkahelyen	6	216	216	432
Egyéb szakmai gyakorlat az iskola helyi programja szerint	5	180	180	360
Összesen:	27	972	972	1944

A modul tartalmának területei

- mosodai veszélyforrások, balesetvédelem,
- mosodai munkakörök, alaptechnológiák,
- mosodai eszközök, berendezések,
- a textíliák tulajdonságai, kezelésük,
- tisztítószeres,
- ügyfélkezelés, mosodai előkészítés,
- mosás,
- keményítés,
- szárítás,
- vasalás,
- hajtogatás, csomagolás,
- készáru kiadása,
- saját munkaterület takarítás,
- különleges mosodai munkák.

A téma anyagának részletezése

Elsajátítandó tudásanyag

Tantárgy témakör	Elsajátítandó ismeret- anyag, követelmény	Módszertani, technikai utalások	Elm.	Gyak. tanmű- hely + nyílt munka- erőpiac
I. évfolyam				
Általános ismeretek	Legyen tisztában, hogy mit kell tenni a szennyezett ruhákkal, melyiket lehet mosni és melyiket nem. Tudja megfelelően megszólítani a munkatársakat.	Szennyezett és tiszta ruhák összehasonlítása. Bemutató-kozás, beszélgetés. Annak bemutatása, hogy a vásárlók milyen típusú ruhadarabokat adhatnak be tisztításra.	6	12+12
Mosodai veszélyforrások, balesetvédelem	A berendezéseket és eszközöket a használatra vonatkozó jelzéseknek megfelelően használja. Tudatában legyen a munkahelyi biztonság szükségességének. Megfelelő ruházatot viseljen és használja a munkavédelmi eszközöket (amennyiben szükséges).	Felhívni a figyelmet minden egyes termék, berendezés (gép) és eszköz veszélyeire.	9	18 +18

Mosodai munkakörök, alaptechnológiák	Ismerjen minden fontos eljárást, a ruhák átvételétől kezdve a tisztított ruhák átadásáig, és mindezeket a következők figyelembevételével: a vásárló által támasztott követelmények, a textil fajtája, a ruhadarab fajtája, a ruhadarab állapota.	A különböző feladatok és a kapcsolódó hierarchia bemutatása és összehasonlítása ipari tisztítási környezetben.	6	12+12
Mosodai eszközök, berendezések	Képes nyomon követni a teljes folyamatot a ruhák átvételétől egészen a tisztított ruhák átadásáig.	A különböző mosodai környezetben használatos eszközök és berendezések bemutatása és összehasonlítása.	18	36+36
A textíliák tulajdonságai, kezelésük	Tudja tájékoztatni a vevőket a legmegfelelőbb tisztítási eljárásokról, figyelembe véve: a vásárló által támasztott elvárásokat, a textil fajtáját, a mosnivaló jellegét, a mosnivaló állapotát. A jelöléseknek megfelelően különválogatja a tisztítanivalókat.	A különböző textilfajták bemutatása és összehasonlítása. A mosnivalókon található különböző jelölések magyarázata és bemutatása.	9	18+18
Tisztítószerek	Megfelelő tisztítószert alkalmaz, figyelembe véve, az elvégzendő feladatot, a tisztítandó textil fajtáját, a mosnivalón található címkét, a textil állapotát, a szennyeződést. Biztonságosan és megfelelően kezeli azokat.	A különböző mosodai környezetben használt termékek/tisztítószerek bemutatása és magyarázata. A nem megfelelő használat veszélyeinek bemutatása. A megfelelő szermennyiség bemutatása, figyelembe véve a textilt, a ruhadarab állapotát, a szennyeződést.	6	18+18
A tanultak átismétlése, rendszerezése	Elektromos berendezések üzembe helyezése és kikapcsolása A mosodai munkafolyamatok megkülönböztetése. Ruhák szétválogatása a mosás szempontjából.	Beszélgetés, képek rendszerzése, szituációk, elemzések.	3	6+6

Ügyfélkezelés, mosodai előkészítés	<p>Tisztelettudóan üdvözlje a vásárlókat/ügyfeleket. Minden helyzetben barátságosan és udvariasan viselkedjen. Figyeljen az utasításokra és kérjen instrukciókat.</p> <p>Ruhák szétválogatása a mosási folyamatok szerint.</p> <p>A vegytisztításra váró ruhák külön rakása.</p> <p>A mosnivalók továbbítása az adott rendszer szerint.</p> <p>Műanyagbilincsek összekapcsolásának gyakorlása.</p> <p>Munkaruhák párjának megkeresése. Különböző üzemek munkaruháinak szétválogatása.</p>	<p>A vásárlók megszólításának megfelelő módjának bemutatása és magyarázata. A mosnivalók átvételének megfelelő módjának magyarázata és bemutatása.</p> <p>Tudja, hogyan kell a ruhadarabokat szétválogatni a tisztítási folyamat megkezdése előtt. Tudja, hogyan kell továbbítani a ruhadarabokat.</p>	18	36+36
Tisztítási folyamat: mosás	<p>A mosás gyakorlása.</p> <p>Mosás a kismosógépben. Mosás a nagymosógépben. Mosógépek megkülönböztetése.</p> <p>Munkásruhák mosása /sok ruha/.</p> <p>Mosószer adagolása.</p> <p>Ruhák mennyiségének felmérése.</p> <p>Ruhák szennyezettségének megítélése.</p> <p>A mosnivalók be-, és kirakása a mosógépbe.</p> <p>A berakás sorrendjének gyakorlása.</p> <p>A gép ajtajának megfelelő becsukása, kinyitása.</p>	<p>A mosás szerepének magyarázata a teljes tisztítási folyamatban. A különböző mosási módszerek magyarázata és bemutatása.</p> <p>A különböző mosógépek és alapvető karbantartásuk bemutatása.</p> <p>A mosás megkezdése előtti előkészítő teendők bemutatása, az alábbiaktól függően: textil fajtája, szennyeződés, mosási program, hőmérséklet.</p> <p>A megfelelő mosószer-mennyiségek magyarázata és bemutatása.</p> <p>Annak magyarázata és bemutatása, hogyan kell megfelelően a mosógépbe helyezni a ruhadarabokat.</p>	27	54+54
Összefoglalás	<p>Mosógépek helyes kezelése. Kirakodás, berakodás a mosógépbe.</p> <p>Tárolóedények használata.</p> <p>A balesetvédelmi tudnivalók betartása.</p>	<p>Beszélgetés, képek rendszerezése, szituációk, elemzések.</p>	6	12+12
Összesen:		Szakmai elméleti Szakmai gyakorlati	108	216+216

II. évfolyam				
Az előző évben tanultak felelevenítése	Munkafolyamatok átis-métlése a gyakorlatban. Mosógépek kezelése. Előkészítés, baleset-, és munkavédelem.	A tanultak felelevenítése, bemutatása és rendszerezése.	6	12
Tisztítási folyamat: keményítés	Helyes sorrendben és a textil fajtának megfelelően hajtja végre az adott feladatot: a munkapozíció előkészítése, a vásznak szétválogatása, a megfelelő keményítőszer előkészítése, a vásznak megfelelő kezelése a munka során.	A keményítés céljának magyarázata. Annak magyarázata és bemutatása, miért szükséges némely ruhadarabokat keményíteni.	12	24
Tisztítási folyamat: szárítás	Munkásruhák szárítása nagy szárítógépben. Kis mennyiségű ruha szárítása. A szárítógép bekapcsolása. Idő beállítása. Leállítás után a ruha ellenőrzése, ha szükséges további szárítása. Ki- és bepakolás a szárítógépbe. Tudja, hogyan kell szárítani a ruhákat; legyen tisztában a helyes sorrenddel. Ismerje a különböző szárítási eljárásokat és tudja elmagyarázni a különbségeket.	A szárítási folyamat szükségességének magyarázata. A szárítási kellékek és berendezések bemutatása. A szárítás menetének magyarázata és bemutatása. A szárító berendezések megfelelő használatának bemutatása.	12	24+24

Tisztítási folyamat: vasalás	<p>Vasalható ruhák kiválogatása. Vasalási hőmérséklet megválasztása.</p> <p>Ágyneműk, asztalneműk kiválasztása a mángorlás-hoz.</p> <p>A vasaló helyes fogásának gyakorlása.</p> <p>A mángorológép ritmusának felvétele.</p> <p>A pedálos vasalásnál a pedál megfelelő kezelése.</p> <p>A vasalással kapcsolatos balesetvédelmi tudnivalók betartásának gyakorlása</p>	<p>A vasalandó ruhadarabok megfelelő kezelésének magyarázata és bemutatása, az alábbiaknak megfelelően: textil fajtája, és a következő lépés.</p> <p>A különböző vasalógépek használatának és az előkészítésnek a magyarázata és bemutatása.</p> <p>A vasaló berendezések alapvető karbantartásának szükségességének és miéért kell különösen biztonságosan használni a berendezéseket. A károk ellenőrzésének szükségessége.</p>	18	36+36
Ismétlés rendszerezés	<p>Abrosz kikeményítése, kivasalása.</p> <p>Kimosott lepedők szárítása szárítógépben.</p> <p>Kis adag ruha szárítása hálóban.</p>	Beszélgetés, képek rendszerezése, szituációk, elemzések.	6	12+12
Tisztítási folyamat: hajtogatás, összegyűjtés, csomagolás	<p>Az összegyűjtött ruhák rendszerezése.</p> <p>A csomagolás módjának eldöntése.</p> <p>A ruhák odakészítése a csomagoláshoz. Gondoskodik a hajtogatás, összegyűjtés és csomagolás helyének tisztaságáról és rendjéről.</p>	<p>A hajtogatás, az összegyűjtés és a csomagolás szükségességének magyarázata.</p> <p>A hajtogatás, az összegyűjtés, a csomagolás menetének bemutatása.</p>	18	36+36

Készáru kiadása	<p>Ismerkedés a számlatömbbel. Számlairás gyakorlása.</p> <p>Dátum írásának gyakorlása.</p> <p>A legmegfelelőbb módon rakja fel a csomagokat. Vásárlóbarát módon viselkedik.</p> <p>Ismerje a különböző pénzeket: a bankjegyeket és az érméket. Tisztában legyen azzal, hogy a lehető legnagyobb gondossággal kell a pénzt kezelnie, és hogy a bonyolultabb helyzetekben a felettesének a feladata döntést hozni.</p>	<p>A számla ellenőrzésének szükségességének és miéértjének magyarázata. A számla kiállításának magyarázata és gyakorlása.</p> <p>A vásárlókkal való helyes viselkedés bemutatása, a szükségesség magyarázata. Annak magyarázata, hogy miért kell az igazolószelvényekért cserébe átadni a kitisztított ruhadarabokat.</p> <p>A különböző pénzfajták magyarázata és bemutatása. Annak magyarázata és hangsúlyozása, hogy különös gondossággal kell kezelni a pénzt. Annak magyarázata, mikor és miért kell a felettes segítségét kérni.</p>	12	24+24
Saját munkaterület takarítása	<p>A mosoda rendbetétele munkavégzés után.</p> <p>A kiszolgálóhelyiségek kitakarítása szükség szerint.</p> <p>Maga után mindig hagyjon rendet / étkezés, WC használat/.</p> <p>A takarítóeszközöket vegye elő a helyükről, s dolog végeztével tegye is vissza.</p> <p>Töröljön fel, ha szükséges.</p> <p>Seperjen össze a munka végeztével.</p> <p>Magától, külön felszólítás nélkül a helyére teszi az eszközöket, berendezéseket, gépeket és tisztítószereket.</p>	<p>A saját munkaterület rendszeres tisztítása és rendbetétele szükségességének gyakorlati bemutatása.</p> <p>Az elektromos és nem elektromos eszközökkel történő tisztítás és takarítás módszereinek és eszközeinek gyakorlati bemutatása.</p> <p>A különféle tisztítószerrel és speciális konyhai felhasználásukkal kapcsolatos ismeretek gyakorlati felfrissítése.</p>	12	24+24
Különleges mosodai munkák	<p>Kórházi mosodai munka kipróbálása. Szállodai megrendelés mosodai munkái. Munkásruhák kezelése.</p>	<p>A fertőtlenítés módszerének bemutatása.</p> <p>Az ételfoltos és olajos ruhák megfelelő tisztítási módjának bemutatása.</p>	6	2+12

Összefoglalás, vizsga	Egy szállodai szállítás hajtogatása, csomagolása. Rendrakás a munkaidő végén. Egy étterem asztalneműinek kitisztítása. Válogatás. Mosás, keményítés. Vasalás. Csomagolás. Számla kiállítása. Szállítás előkészítése.	Biztonságosan, precízen dolgozik, figyelmes a munkatársaival, ha kell segítséget kér a megfelelő személytől. Törekedjen a precizitásra és az alaposagra. Képes a megfelelő eszközöket és tisztítószeret használni a tisztítandó anyagtól függően.	6	12+12
Összesen:		Szakmai elméleti: Szakmai gyakorlati:	108	216+216

Gyakorlati oktatás

- *Külső munkahelyi gyakorlat:*

Az integrált munkahelyi gyakorlat kevésbé elterjedt képzési forma ma még Magyarországon. Noha a többségi szakképzés számára is példaértékű az ún. duális szakképzési modell, melynek értelmében a szakiskolai tanulók gyakorlati képzésüket valamely külsős gazdálkodó szervezetnél töltik, ez ma még csak kevés helyen valósul meg. A fogyatékos tanulók képzésében e forma még inkább kívánatos, hiszen ez egyben munkatapasztalat-szerzési lehetőséget is jelent a tanulók számára. Ennek során nemcsak a szakmai, hanem az állás sikeres megtartásához elengedhetetlenül szükséges általános munkavállalói kompetenciák megszerzésének lehetőségét is biztosítja ez a fajta gyakorlati képzés.

Ezért ajánljuk, hogy a képzők térségükben keressenek olyan potenciális munkaadókat, akik fogadják a tanulókat a képzés ideje alatt. Ez a képzési forma a munkahelyi gyakorlatot biztosítók számára is előnyös: a munkaadót nem terheli semmilyen kötelezettség a Szakképzési törvényben megállapított tanulói juttatásokon felül, és a Képző pedagógiailag képzett kísérőt biztosít a 2-3 fős tanulócsoportok mellé. Ugyanakkor a tanulók valóságos körülmények, követelmények között sajátíthatják el a szakmai alapfogásokat úgy, hogy a munkavállalás teljes felelősségével még nem kell megbirkózniuk. Célszerű a gyakorlat helyszínét úgy kiválasztani, hogy a tanulóknak legyen módjuk közlekedési eszköz használatára is. A munka közben célszerű más munkavállalói ismereteket is elsajátíttatni a tanulókkal. (pl. jelenléti ív használatát, munkahelyi alá-fölérendeltség, munkatársi viszonyok, munkahelyi ügyintézés, munkavállalói kötelezettségek és jogok, munkaidő pontos betartása stb.)

Célszerű a képzés időtartamára együttműködési szerződést kötni, amelyben a tanulói juttatások (munkaruha, étkezés, stb.), az oktatás munkarendje, a kapcsolattartás módja stb. szabályozásra kerülhetnek.

A külső gyakorlati oktatás ajánlott heti óraszám minimum heti 6 óra, melyből kettőt az utazással és előkészületekkel kapcsolatos tevékenységre lehet fordítani, hiszen ezek is tudatosan tervezett részei a képzésnek (l. munkavállalói kompetenciák elsajátítását segítő szociális képzési modul).

- *Iskolai tanmosodai gyakorlat:*

A gyakorlati képzésnek ki kell egészülnie tanmosodai gyakorlattal, amelynek során a tanulók kontrollált körülmények között, lépésről-lépésre lebontva ismerkedhetnek meg a technológiai

sorrenddel, az eszközök, gépek használatával, stb. A tanmosodai gyakorlat ajánlott óraszám a heti 6 tanóra.

(Iskolai tanmosoda hiányában a szakképző intézmény más intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel együttműködve – megállapodásban rögzített módon – gondoskodik a gyakorlati oktatás tanmosodai feltételeiről.)

Munkavállalást segítő szociális modul

Az értelmi akadályozott emberek képessége a munkaerőpiac folyton változó igényeihez való alkalmazkodása korlátozott. Számukra speciális képzésre van szükségük ahhoz, hogy elsajátítsák az aktuálisan elfogadott szociális (társas közegben való) viselkedést, kellő rugalmassággal rendelkezzenek a változó elvárások elfogadására, és hogy ezeknek megfelelően viselkedjenek.

A munka kulcsfontosságú tényező e tekintetben, mert képessé teszi az egyént gazdasági szükségletei kielégítésére, személyközi kapcsolatai fejlesztésére és egy egészséges énkép kialakítására.

A munkavállalást segítő szociális oktatási program, amely – elsősorban a munkahelyi – társas viselkedés szabályait dolgozza fel komplex módon tananyagában. E képzési anyag önálló egységként, illetve szakképzési modulprogramok kiegészítő tananyagaként is elsajátítható.

A program fő célkitűzése, hogy az értelmileg sérült emberek számára olyan kompetenciák elsajátítását biztosítsa, melyek birtokában integrált munkahelyen dolgozhatnak.

Ezek a képességek azt a célt szolgálják, hogy segítsék az egyént:

- szolgáltatásokban és lehetőségekben való részvételét egy adott ország egyenjogú állampolgáraként és/vagy a társadalmi környezet tagjaként;
- alkalmazkodását az adott társadalmi környezet szabályaihoz és értékeihez;
- szerepelvárásoknak való megfelelést;
- kommunikációs készségeinek fejlesztését;
- a másokkal való kapcsolathoz szükséges készségek elsajátítását;
- a társadalmi és a személyes autonómia kialakítását és fejlesztését.

Ezek az alapvető képességek szükségesek ahhoz, hogy az értelmileg sérült emberek és közösségük elfogadott, egyenrangú tagjaiként élhessenek, dolgozhassanak, és részt vehessenek a közösségi életben. E kompetenciáknak az egyén életének minden területén szerepük van.

A program elsajátítását követően a résztvevők legyenek képesek:

- megérteni a munka jelentőségét a felnőtt életvitelben, a társadalmi szerepvállalás fontosságát, („fontos vagyok”);
- önállóan közlekedni a munkahelyre;
- pontosan megérkezni a munkába;
- a munkaruha, védőruha helyes használatára;
- a munkatársak üdvözlésére, a munkatársi hierarchia elfogadására;
- az utasítások, szabályok betartására;
- tájékozódni a jelzések alapján;
- a munkahelyi rend fenntartására, a technológiai sorrend követésére;
- biztonságos és fegyelmezett munkavégzésre;
- együttműködésre a munkatársakkal;
- a bírálat, kritika elfogadására;
- önálló munkavégzésre, szükség esetén segítség kérésére;
- a (minőségi) elvárásoknak való megfelelni tudásra;
- megfelelő tempójú, hatékony munkavégzésre;
- az eszközök, gépek biztonságos használatára;

- figyelmes és pontos munkavégzésre;
- a munkaterület és –környezet tisztán tartására;
- udvarias, barátságos viselkedést tanúsítani;
- a magántulajdon tiszteletben tartására;
- betegség, akadályoztatás esetén a megfelelő intézkedések megtételére;
- adminisztrációs, regisztrációs köteleességek ellátására;
- a munka, a pénz értékének megértésére, pénzkezelésre;
- a munkavállalói jogok és köteleességek ismeretére, alkalmazására.

A képzés során a rendszeres munkavégzés válják a résztvevők belső igényévé.

Szabadon választható programok

Szabadon választható kötelező szakmai tantárgyként felvehetők a szakmacsoportba tartozó bármely más szakképesítés speciális szakmai tantárgyai. Ezek szakmai programjainak kidolgozásához alkalmazhatók a szakmacsoportba tartozó szakképesítések speciális szakmai tantárgyainak központi programjai.

Szakmacsoportnak nevezzük ebben az esetben a szakképesítések azon halmazát, amely halmaz elemei hasonló vagy rokon tevékenységek elsajátítását igénylik, és amelyekben az OKJ szerinti szakmai és vizsgakövetelmények alapján közös tananyagtartalom határozható meg.

A szabadon választható kötelező szakmai tantárgyak tartalma kiegészítheti a kötelező szakmai tantárgyak tananyagtartalmát. A kiegészítést a szakmai program tartalmazza.

A szabadon választható kötelező tantárgyak sorába beletartozik az iskola és a környezet sajátosságainak figyelembevételével készített helyi program.

A nem kötelező tanórai foglalkozások a tanulók érdeklődése és igénye szerint szervezhetők. E törvényileg biztosított (helyileg változó) óraszám keretén belül tervezhető a felzárkóztatás, tehetséggondozás, speciális és kiegészítő ismeretek elsajátítását szolgáló foglalkoztatás.

A szabadon tervezhető óraszámok a szabadon választható szakmai tantárgyak óraszámait jelölik.

Közismereti tantárgyak

A 28/2000. (IX. 21.) OM a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló többszörösen módosított rendelet előírása alapján a speciális szakiskola valamennyi évfolyamán lehetőség van évi 222 óra közismeret oktatására.

Az értelmileg akadályozott tanulók számára több okból is indokolt az anyanyelv/kommunikáció és a matematikai ismeretek beépítése a kötelező tantárgyak körébe (sérülés-specifikumból fakadóan, a szegregált alapiskola követelményei alapján, a hiánypótlás, szakmaorientált felzárkóztatás, sikeres munkába állás/társadalmi integráció miatt).

A rendeletileg előírt évi 10 óra Egészségnevelés ismeretanyag feldolgozása történhet külön tantárgyként (bővített tananyagtartalommal), vagy az Osztályfőnöki óra illetve a Társadalmi ismeretek és életvitel tantárgyak témáiként, de a kötelező habilitációs óraszám terhére szervezett tanórai foglalkozás (kibővített tananyagtartalommal) során is.

Az alapprogramban Munkába állást segítő ismeretek és gyakorlatok tantárgy tananyagtartalmának beépítésére a helyi feltételeknek megfelelően kerülhet sor (helyi szakmai program, nem kötelező tanórai foglalkozás stb.).

A javasolt óraszámok magukban foglalják az összefoglalásra, értékelésre, valamint a szabad sávra fordítandó időt.

6. MÓDSZERTANI JAVASLATOK

A képzési modul kidolgozása során figyelembe vettük a munkáltatói elvárásokat, de maximálisan szem előtt tartva **képzés célcsoportjának sajátosságait**. Ezért a képzési modul az alábbiakból indul ki:

- A résztvevők a képzés megkezdésekor nem ugyanazokkal az alapkészségekkel, vagy gyakorlati és alapvető szociális készségekkel rendelkeznek. Ez utóbbiak fejlesztése - különösen e célcsoport esetében – a képzés meghatározó részét jelenti. A gyakorlati képzésnek ezek megerősítését is szolgálnia kell, még akkor is, ha ezen készségek külön képzési modul tárgyát képezik. A képzés struktúrája nyitott. Ez lehetőséget ad arra, hogy igény esetén a tanulók egy már folyamatban lévő képzési programba is bekapcsolódhassanak.
- Az értelmileg akadályozott tanulók esetén az a tény, hogy valaki részt vesz egy képzésen, valójában még nem jelenti azt, hogy teljes odaadással végzi azt. A részvétel esetenként egyfajta „próbálkozást” is jelenthet mind a tanuló, mind az oktató részéről, mert nem biztos, hogy a tanuló lehetőségeinek és érdeklődésének ez a szakmai képzés a legmegfelelőbb.
- A munkaerőpiacra való belépés lehető leghatékonyabb elősegítése érdekében fontos szem előtt tartani a személyre szabott megközelítés szükségességének általános érvényességét. Ez az alapvető tanulási elv abból indul ki, hogy a minden olyan előfeltételt biztosítani kell, amely szükséges a tanulónak az elvégzendő munkára való felkészítéséhez. Az egyik ilyen előfeltétel az, hogy az értelmi akadályozottság mértékétől függően a képzésnek a gyakorlati elemeken túlmenően a szociális készségek folyamatos megerősítését is magában kell foglalnia, és ehhez a képzés során megfelelő körülményeket kell biztosítani a résztvevő személyére szabott megközelítés kialakításához.

A képzés elindításánál fontos bizonyos speciális képzési feltételek megléte. A képzés eredményessége ebben a közegben megköveteli a *képzők* megfelelő gyógypedagógiai felkészültségét, alapvető speciális pedagógiai és módszertani ismeretek meglétét. A képzők iránti elvárások a szakmai, speciális pedagógiai felkészültségük mellett, derűs, empatikus személyiség, az átlagosnál nagyobb teherbíró képesség és a folyamatos team-munkában való együttműködési képesség.

Azon képzők számára, akik integráltan, vagy első alkalommal speciális felkészülés nélkül kezdik meg munkájukat, felhívjuk a figyelmet a tananyag-feldolgozás során követendő alábbi szempontokra:

Kívánatos:

- az ismeretek kis lépésekben történő, a szemléletesség, fokozatosság és tantárgyi koncentráció elvei szerinti tananyag-feldolgozása;
- az elméleti ismeretek gyakorlatba ágyazott elsajátíttatása;
- az ismeretek többszöri, ismétlés általi megerősítése, (az alapvető ismeretek folyamatos felidézése);
- a hiányzó ismeretek haladéktalan pótlása, gyengébb ismeretek megerősítése;
- lényeges elemek kiemelése, ok-okozati összefüggések megértetése, egész-rész-egész viszonyának bemutatása;
- a kognitív képességek folyamatos erősítése;
- az eredményes tanulási tevékenység érdekében el kell sajátíttatni a megfelelő tanulási módszereket;

- a tanítás-tanulás folyamatában mindvégig érvényesíteni az egyénre szabott ellenőrzést, értékelést;
- az ellenőrzés-értékelés alapjául szolgál a hiányosságok feltárását, azok megszüntetését is szolgáló csoportos és egyéni fejlesztés, a felzárkóztatás megtervezése;
- az értékelés differenciált és pozitív irányultságú legyen (ennek ösztönző ereje a tanulásban akadályozottak esetében rendkívül fontos.);
- az értékelésnek ki kell terjednie az alapvető elméleti ismeretek tudására, szakszerű gyakorlati alkalmazására, munkavédelmi szabályok ismeretére és használatára.

Már a képzés kezdetén nagy gondot kell fordítani a tanulók kellő motiváltságának megteremtésére (tanuláshoz, munkához), majd megtartására, erősítésére.

Ebben nagy szerepe van a képzők személyiségének (példaadás, empátiakészség, tanár-tanuló kapcsolat), a tanulási technikák elsajátíttatásának, a teljesítmények pozitív irányultságú értékelésének egyaránt.

A képzés fejlesztő jellege a képzési idő egészében csak valamennyi képző (és szükség szerinti külső szakemberek) együttes munkája eredményeként érvényesülhet. A fiatalok habilitációjának feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő szakmai felkészültség mellett mindazon személyiségjegyekkel, amelyek az életkezdéshez, munkába álláshoz – a társadalomba való bekerüléshez és megmaradáshoz – alapvetően szükségesek. Ezért a szakmai felkészítéssel egyidejűleg a képzés feladata:

- a *tanulók munkavállalóvá válásának segítése*. A tanulók többsége a szakképesítés megszerzésével (vagy hiányában) befejezi iskolai pályafutását. Munkába állításuk és a munkaerő piacon való érvényesülésük jelentősen függ attól, hogy milyen mértékben sikerült a képzés ideje alatt kialakítani bennük a megfelelő munkavállalói magatartást (munka iránti pozitív viszony, munkavállalói tájékozottság, munkahely keresési technikák alkalmazása, megbízható munkavégzés stb.).
- az *önálló életvitelre felkészítés* érdekében mindazon ismeretek, magatartás normák elsajátítása, amelyek az önálló (családi) életkezdéshez és életvezetéshez elengedhetetlenek. Jelentős e területen belül különösen a kudarcok elkerülésére, a problémák (veszélyhelyzetek) megelőzésének lehetőségére felkészíteni tanulóinkat. Ennek érdekében fontos egyéni és csoportos személyiségfejlesztő tréningek alkalmazása, személyiségfejlesztő programok készítése.

Az iskolai élet utáni „utógondozás” ma még kissé hiányos láncszemét pótolhatja szociálpedagógus, szociális munkás. Ő az, aki jól ismerve a csoport tanulóinak lehetőségeit (egyéni társulási problémák, családi támogató háttér, helyi munkavállalási lehetőségek stb.), nemcsak a képzés során kulcsfontosságú személyiség, de tevőlegesen leginkább segítheti a képzésben részt vevők önálló életének indítását (munkahelykeresés, szociális támogatások igénybevétele stb.).

A modul nem kötelező jellegű, a modult a helyi elvárásoknak, viszonyoknak megfelelően kell beépíteni a szakmai programba.

7. A KÉPZÉSI EREDMÉNYESSÉG (MINŐSÉG) BIZTOSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

A szakképzés során folyamatosan szükség van az oktatás megfelelő, eredményes és hasznos folyamatának biztosításához. A tanulók integrált munkahelyen történő alkalmazása, a gyakorlóhely, valamint a későbbi munkahely kiválasztása minden érintett fél érdekében partneri kapcsolat kiépítésével történjen.

Az oktatási intézmény (szakiskola) felelősége az, hogy tanulói olyan képzést kapjanak, ami a későbbi életükben biztos ismeretekkel, kellő önismerettel és munkabírással készítik fel az önálló munkavégzésre.

A modul során feldolgozásra kerülő tananyag feltétlenül rugalmas, alkalmazkodnia kell a meglévő igényekhez. Támogatjuk az egyéni sajátosságok beépülését (helyi szokások adaptálása, vallási szabályok), egészségügyi okok (allergia, tériszony, epilepszia stb.) feltétlen figyelembe vételét.

A hatások növelését erősítik a rendszeres és visszatérő vizsgálatok a partnerek (szülők, munkáltatók, tanárok) megelégedettségéről és a tanulói észrevételek figyelemmel kísérése (kérdőív, interjú, kerekasztal beszélgetés stb.).

8. A MODUL TELJESÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI

Szakmai elméletből tudniuk kell a tanulóknak mindazokat a szakmai elméleti ismereteket, amelyek megalapozzák a szakmai gyakorlatot az alapképzés szakaszában, és segítséget nyújtanak a gyakorlati feladatok elvégzéséhez.

A program elvégzését követően:

Szakmai ismeretből a résztvevők legyenek képesek:

- felismerni, ismertetni a mosodai tevékenység főbb mozzanatait a textíliák ismeretétől a vegytisztításig,
- ismertetni az ipari tisztítás, mosás különböző feladatköröket ellátó kategóriáit, amelyekkel a munkájuk során kapcsolatba kerülhetnek,
- ismertetni a mosás, vasalás technológiai és egészségügyi szabályait,
- ismertetni a különböző tisztítási eljárásokat a mosnivaló sajátosságaitól függően,
- meghatározni a különböző szennyeződésfajtákat, és kezelésük módszereit,
- felismerni és alkalmazni a megfelelő eszközöket, technológiát,
- ismertetni a mosnivalók megfelelő kezeléséhez kapcsolódó folyamatokat és az ügyfelek elvárásait,
- meghatározni a különböző típusú gépeket, ismerjék funkciójukat és kezelésüket,
- meghatározni a tisztítószer megfelelő mennyiségét az adott feladattól függően,
- ismertetni a tisztítószer és a gépek nem megfelelő használatával összefüggő veszélyeket,
- felismerni, hogy az esetleges károkat jelenteniük kell a megfelelő személynek,
- szakszerűen használni a szakkifejezéseket,
- felsorolni a szakterületen használt kézi- és gépi szerszámokat, az alkalmazás szerinti csoportosításban, ismertetni a kézi- és gépi szerszámok alkalmazási területét,
- meghatározni a mosodai kiegészítő munkák legfőbb követelményeit,
- felsorolni a legfőbb munka-, környezet-, és balesetvédelmi szabályokat,
- ismertetni a munkáltatói elvárásokat, valamint a munkavállalói kötelezettségeket és jogokat.

Szakmai gyakorlat kívánalmai:

- tudják munkájuk során, mely feladatokra van kompetenciájuk és mihez kell segítséget kérniük
- szakmai munkájukat, részben vagy egészen önállósággal szervezni, végezni, ellenőrizni,
- irányítással vagy önállóan egyszerű (otthoni és ipari) mosodai munkák elvégzésére, az azokhoz kapcsolódó egyszerű utasításokat megérteni, betartani és végrehajtani,
- az adott feladatnak megfelelő biztonsági ruházat és eszközök használatára,
- a tisztítás tárgyának leginkább megfelelő gyakoribb tisztítási eljárások alkalmazására,
- a megrendelővel, ügyfelekkel megfelelő kapcsolat kialakítására,
- a tisztítási feladatok megfelelő sorrendben történő teljesítésére,
- az adott mosnivalónak megfelelő termékek/tisztítószer használatára,
- az adott feladat típusának megfelelő eszközök használatára,
- a mosnivalónak megfelelő gépek biztonságos használatára,
- hivatalos jelentést adni a munkatársaknak és a feletteseknek,
- károk és meghibásodások felismerésére és jelentésére,
- a biztonsági készülékek, szerek, eszközök és gépek megfelelő karbantartására és tárolására,

- kiválasztani, előkészíteni a szerszámokat, eszközöket és ellenőrizni üzemképességüket, használhatóságukat,
- helyesen használni, kezelni, és folyamatosan működtetni a szükséges kézi és gépi szerszámokat,
- a munkahelyi rend megteremtésére és fenntartására,
- képességeik függvényében a másokkal való hatékony együttműködésre a feladatok végzése során,
- a mosodai kisegítő munkák során keletkezett hulladékok tárolására, megsemmisítésére vonatkozó előírásokat betartani, különös tekintettel a környezetvédelmet igénylő munkafolyamatoknál,
- betartani a technológiai fegyelmet, minőségbiztosítást,
- alkalmazni a különböző technológiák, munkafolyamatok végzése során a speciális biztonsági előírásokat,
- ellenőrizni a munkavédelmi eszközök biztosítását,
- betartani a munkahelyre vonatkozó általános balesetvédelmi, tűzvédelmi előírásokat.

Munkahelyi szabályok, elvárások elsajátítása

- Munkaidő betartása – kezdés – befejezés – szünetek.
- Jelenléti ív vezetése.
- Munkaszerződés, munkaköri leírás ismerete.
- Értékvédelem, anyagi felelősség ismerete.
- Munkafegyelem, önfegyelem.
- Munkahelyi viselkedéskultúra
- Kommunikáció a munkahelyen.
- Kommunikáció felnőtt emberek között.
- Munkatársi kapcsolatok: alá - fölérendelési viszony,
- Közvetlen munkatársi kapcsolat,
- Egyenrangúság megélése,
- Kritika elfogadása.

Közlekedési ismeretek

- Tájékozottság a helyi közlekedésben (munkahely megközelítése, a munkahelyen belüli helyszínek megközelítése).
- Közlekedési kultúra kialakítása.

Ellenőrzés

A képzés során folyamatos és rendszeres ellenőrzés javasolt. Minden munkafolyamatot, minden tevékenységet tanári, szakemberi ellenőrzés mellett tanuljanak meg a tanulók. Cél, a hibás berögzülések elkerülése, a helyes technikák készségszintre emelése.

Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.

A munkahelyen használatban lévő jelenléti ív, és más alkalmazott dokumentumok vezetése hosszú távon is lehetővé teszi a munkaidő betartásának, az elvégzett munka mennyiségének és minőségének ellenőrzését is.

Mérés, értékelés

A készségfejlesztő speciális szakiskolai tanulmányok során folyamatos az értékelés. Fontos, hogy az értékelés szempontjai ismertek legyenek a tanulók előtt.

Kívánatos, hogy a tanulók változatos helyszíneken, változatos körülmények között végezzék a szakmai gyakorlatot. Az értékelés egyik sarkalatos pontja a gyakorlólhelyeken végzett munka értékelése, figyelemmel a munkaidő pontos megkezdésétől a kifogástalan munkavégzés befejezéséig.

Minden munkanap végén sor kerül a végzett munka, az adott teljesítmény, az előfordult hibák, (ha voltak) javításának értékelésére, és összegzésre, milyen változtatással lehet a későbbiekben a hasonló hibákat elkerülni.

A bírálat szempontjai között fontos a gördülékeny munkavégzés, de pl. a gyorsaság nem feltétlenül kívánatos.

A mérés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2 vagy más) ismételt elvégzésével történik.

Megvalósítható a mérés úgy is, hogy félévkor egy – két részképességet mérünk, év végén pedig a teljes felmérést megismételjük. Ebben az esetben a későbbi teendők is jól láthatóvá válnak.

Az értékelés egyik kiemelkedő eseménye a szakmai vizsga. A szakmai felkészítés a képzőintézményben szervezett vizsgával zárul. Számot kell adniuk az elsajátított szakmai elméleti és gyakorlati ismeretekből, balesetvédelmi ismeretekből. A vizsgán a tanuló a képzőintézmény által, a modul követelményei alapján összeállított gyakorlati feladatokat legjobb tudása szerint megoldja és megválaszolja az ehhez kapcsolódóan szóbeli kérdéseket.

A **gyakorlati** vizsgán a tanult főbb területek mindegyikén bizonyítják az elsajátított ismeretek alkalmazásának fokát. (Hasznos lehet az első év után is „vizsgát rendezni” a tanultakból, hogy tanulóink szokták a vizsgahelyzetet.)

A bírálat szempontjai között fontos a gördülékeny munkavégzés, a beilleszkedés a munkatársi csapatba és az együttműködés foka.

A **szóbeli** vizsgán kommunikációs képességeiknek megfelelő módon adjanak számot az adott anyagokkal és tevékenységekkel kapcsolatos tudásukról, valamint munkavállalási ismereteikről.

A vizsga fontos részét képezik a balesetek megelőzését célzó elméleti és gyakorlati ismeretek tudatos alkalmazása, valamint az adott munka elvégzéséhez szükséges és kötelezően alkalmazandó védőruha, védőfelszerelés kiválasztása és használata is.

A tanulók vizsgán nyújtott teljesítménye mellett javasolt figyelembe venni a képzés során kapott értékelések eredményeit is.

Végzettség

A Készségfejlesztő Speciális Szakiskola befejezésekor a bizonyítvány mellé *Tanúsítvány* csatolható a tanuló fejlődéséről, valamint javaslat arról, hogy milyen munkatevékenységben (munkakörben) milyen önállósági fokon foglalkoztatható.

A *Tanúsítvány* javasolt tartalma:

- a tanuló azonosító adatai;
- a képző intézmény azonosító adatai, illetve annak a ténynek a feltüntetése, hogy a tanuló ismereteit készségfejlesztő speciális szakiskolában szerezte;
- a képzési szakterületek és a képzési idő feltüntetése, főbb kompetenciaterületek megnevezése (pl. szakmai ismeretek, szakmai gyakorlatok, társas kapcsolatok, kommunikáció témaköreiben);
- az egyes kompetenciaterületekhez kapcsolódó tájékoztató jellegű minősítés (kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, a képzésben részt vett).

A képzés sikeres befejezését igazoló *Tanúsítvány* a résztvevő fejlődéséről ad számot. A tanúsítvány részletes képet adhat arról, hogy a képzésben résztvevő, milyen mosodai munkakör betöltéséhez szükséges általános és szakmai kompetenciákat szerzett meg, milyen önállósági fokon foglalkoztatható.

A képzettséggel betölthető munkakörök

A képzési modulban megfogalmazott kompetenciák elsajátítása esetén a fogyatékkal élő munkavállalók képesek lesznek önállóan, vagy részben önállóan mosodai kisegítő feladatok elvégzésére.

Az egyes elméleti, gyakorlati, és az ezekhez kapcsolódó szociális készségek birtokában mint munkavállalók képesek lesznek arra, hogy a ***mosodai szolgáltatási szektorban ellássák az általános, és az adott munkahelyen folyó tevékenységgel összefüggő specifikus mosodai kisegítő feladatokat.***

A képzési program elsajátítása után a képzésben résztvevő rendelkezni fog a mosodai kisegítő munkakörök betöltéséhez nélkülözhetetlen anyagismereti, technológiai, munka-, környezet-, és balesetvédelmi ismeretekkel.

Felhasznált irodalom

Dolgos Dani dolgozik – Munkavállalást segítő szociális és szakmai programmodulok értelmileg sérült munkavállalók számára. EASPD-Kézenfogva Alapítvány, Budapest, 2006. (CD-n)

Gyógypedagógiai alapismeretek Budapest, 2000. Főiskolai tankönyv Szerkesztette: Dr. Illyés Sándor

Hatos Gyula: Értelmileg akadályozott felnőttek pedagógiai kísérése Főiskolai tankönyv Budapest, 2000.

Az értelmileg akadályozottak intézményes ellátási formáinak változása Fordításgyűjtemény Szerkesztette: Lányiné dr. Engelmayer Ágnes Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Budapest 1996.

Lányiné Engelmayer Ágnes: Értelmi fogyatékosok pszichológiája I. kötet Régi nézetek új megközelítésben B.G. Gy.T.F. Budapest, 1996.

Norbert Schwarte – Ralf Oberste-Ufer : LEWO Életminőség a felnőtt korú értelmi fogyatékosok lakóformáiban. Segédeszköz a minőségfejlesztésben B.G. Gy.T.F. Budapest 1999.